

Česko-slovenské telekomunikační a energetické regulační fórum 2023

Klub finančních ředitelů uspořádal 31. 5. 2023 unikátní Česko-slovenské setkání telekomunikačních a energetických regulačních úřadů. V diskusním fóru vystoupili předsedové telekomunikačních úřadů, pánové Ivan Marták a Marek Ebert, předsedové energetických úřadů, pánové Andrej Juris a Stanislav Trávníček. Diskusi moderoval pan Dean Brabec, prezident Klubu finančních ředitelů.

Mezi klíčová témata byly zařazeny oblasti liberalizace versus regulace energetických, telekomunikačních a poštovních služeb, strategie a priority regulačních úřadů na následující období Aktualizace a příprava nové legislativy pro telekomunikace, energetiku a poštu. Každý se zástupců regulačního úřadu využil 15 minut, aby úřad představil a také pohovořil o klíčových plánech na období následujících pěti let.

Dalšími tématy, kterým byla věnována diskuse, byla podpora vstupu nových hráčů a zvýšení konkurenceschopnosti v oblasti telekomunikací, vysoké ceny mobilních služeb v ČR a transformace telekomunikačního trhu na Slovensku. Každý trh má svá specifika, na Slovensku jsou čtyři velcí hráči a nabídka produktů a cen je velmi pestrá a atraktivní, nepůsobí zde však nezávislí virtuální operátoři vyjma jednoho. Z pohledu cen se Slovensku pohybuje zhruba v polovině zemích EU a očekává další zlepšení pozice. Situace v ČR je trochu odlišná. Na trhu dominují tři hráči a více než 120 virtuálních operátorů, jejichž tržní podíl osciluje okolo 2 – 3 %. Aukce na trh nepřivedla 4. operátora a blízké době se tomu tak nestane. Z pohledu cen, se Česká republika pohybuje na chvostu zemí EU. Zlepšení by mělo nastat u produktů s největším množstvím spotřebovaných dat. Bylo bohužel konstatováno, že ani české ani slovenský trh není pro zahraniční investory atraktivní. Východiskem pro zlepšení situace je dodržování povinností operátorů vyplývajících z držení spektra a výsledků aukce 5G. Na Slovensku je třeba vyřešit svízelnou situaci s nedodržováním předepsaných pravidel a snahou

některých hráčů opustit trh. Oba regulátoři se shodli, že prioritou je podpora trhu nikoliv další regulační omezení.

Situace na trhu poštovních služeb, podmínky pro získání poštovní licence, budoucnost poštovních služeb byla dalším bodem diskuse. Obecně poptávka po tradičních službách klesá. Transakce, které pošta realizuje, klesly za poslední 4 roky téměř o 50 %. Nicméně infrastruktura namísto redukce rostla. Překvapím pro Českou poštu byl také zákon DEPO, který nařizuje přechod od listovních zásilek k datovým schránkám. Tady bohužel zřizovatel, pošta i regulační úřad trochu zaspali. To byl také jeden z důvodů, proč držitel Poštovní licence získal toto oprávnění jen na dva roky. Pošta, jak česká, tak slovenská musí projít zásadní restrukturalizací, především stát si musí říci, co od pošty očekává, jako bude pošta plnit roli a jak bude financována. Regulační úřady mohou na základě těchto vstupů vybrat držitele Poštovní licence. Zde musíme podotknout, že to nemusí být jeden držitel a ani Česká nebo Slovenská pošta.

Diskuse energetických regulátorů byla věnována dopadům energetické krize na odětví, stavu trhu dodávek elektřiny a plynu, ochraně spotřebitelů nebo energetické chudobě, o které se hovoří již velmi dlouho a je stále aktuálnější. Je potřeba vyřešit integraci OZE, zapojení nových účastníků a organizace trhu s elektřinou. Bez dalších, touto situací, vyvolaných investic je trh resp. dostupnost energií ohrožena. Zajímavá informace, prezentovaná panem Jurisem, o podílu jednotlivých výrobních zdrojů na celkové výrobě energie ukázala pokles výroby mezi roky 2021 – 2022 o cca 4 %, kdy současně pokles podíl výroby z jádra a vodních zdrojů a naopak rostl podíl solární a větrné energie na straně jedné, na straně druhé zaznamaly růst také zdroje na uhlí a plyn. Bohužel i ceny pro konečné zákazníky v oblasti elektřiny v roce 2023 v ČR patří k nejvyšším, naopak ceny na Slovensku se pohybují pod průměrem EU. Stejná situace je také v oblasti plynu.

Klíčová poznání z diskuse předsedů regulačních úřadů v ČR a na Slovensku, na kterých bude nutné pracovat a prověřit:

- **Ceny v oblasti telekomunikací a energetiky v ČR patří k nejvyšším v EU; Slovensko je na tom výrazně lépe – ceny v obou sektorech jsou pod průměrem EU;** v případě elektřiny pro domácnosti, jsme vycházeli z dat Energie-Control Austria; MEKH & VaasaETT 2023, která byla zaměřena na hlavní města EU (prezentováno předsedou URSO)
- **Hráčů na trhu je dostatek,** vstup nových hráčů z ČR ani ze zahraničí se nepředpokládá v oblasti telekomunikací;
- **Energetika, její struktura i role se zásadně mění,** zde se naopak očekává vstup nových hráčů z oblasti technologií i startupů;
- **Investic není dostatek ani v telekomunikacích ani v energetice,** v obou případech je nutné posílit pokrytí i kapacity; financování musí být kombinací privátní, národních a evropských zdrojů;
- **Rozpočty úřadů nejsou dostatečné,** úkoly i odpovědnost rostou, odborníků pro tuto činnost není dostatek;
- Bude třeba najít **nové formy financování** po vzoru zahraničních agentur; řeším může být poplatek za uzavřené smlouvy nebo od regulovaných firem; v ČR již tento mechanismus existuje, oproti Slovensku; v ČR je aplikován poplatek za odběrné místo u elektřiny a za spotřebu plynu, přesto je a ERÚ pohlíženo jako na rozpočtovou organizaci, včetně snižování prostředků v současné době;
- **Prioritou úřadů je ochrana zákazníků před nekalým chváním,** což vyžaduje nové kompetence, prohloubení práce s informacemi a **vyšší dozor na fungování trhu;**
- **Situace na trhu vyžaduje aktivnější práci s energetickou chudobou, která zasahuje stále více populace;**

- **Reforma tarifní struktury v energetice** s cílem vytvoření vhodných podmínek pro rozvoj nových energetických řešení a podporu investic;
- V oblasti energetiky budou hrát novou roli **podpůrné systémy**, jejichž **zajistí stabilitu a dostupnost dodávky**;
- **Fiber optik a jeho dostupnost je klíčem** nejenom ke konkurenceschopnosti české ekonomiky, ale také k digitalizaci českého průmyslu, roli musí sehrát společně odvětví telekomunikací, energetiky a dopravní infrastruktury.

Závěrem se zástupci regulačních úřadů shodli na tom, že dlouhé názvy slovenských regulačních úřadů jsou komplikované, ale že velmi dobře postihují vymezení činností, které regulátor dělá. **Rebranding úřadů v ČR by pomohl více pochopit význam a role regulátora.**